

Globalisering i bärskogen

En forskningsfråga väcker efterhand nya frågor. En sådan rör de thailändska kvinnorna och de thailändska bärplockarna. Är det bara en tillfällighet att båda dessa grupper vuxit i antal under senare år i Sverige eller finns där ett samband? Frågan är full av dynamik och svaren är en blandning av föreställningar, myter och faktiska förhållanden. Det finns en mediabild som huvudsakligen beskriver missförhållanden; speciellt under bärsäsongen. Hur stämmer denna med resultaten av vår forskning? Blir de utnyttjade eller är detta ett sätt att skapa sig en bättre tillvaro? Denna migration är ett bra exempel på landsbygdens globalisering och integrering i transnationella nätverk och i detta nummer ger vi några empiriska exempel på detta.

Gunnel Forsberg, Projektledare

Thailändska bärplockare

Den svenska landsbygden – jordbruk och skogsbruk – präglas alltmer av säsongarbetare från olika länder. En av de mest uppmärksammade grupperna är thailändska bärplockare, som plockar blåbär, lingon och hjortron under sommarmånaderna för en global exportmarknad. Bärplockarna kommer huvudsakligen från nordöstra Thailand, Isaan, som är den fattigaste regionen i landet. Det är ingen slump att detta är samma region som de thailändska kvinnorna som gift sig med svenska män kommer ifrån. Tvärtom finns en tydlig koppling: Under 1990-talet började kvinnorna bjuda in sina släktingar för att plocka bär som de såg en stor inkomspotential i. Från början kom bara ett fåtal släktingar, men med tiden växte detta till att involvera allt fler personer. Idag har processen förändrats. Thailändska rekryteringsföretag anställer bärplockare som bjudits in av svenska bärföretagare, som tillhandahåller kost, logi och transportmedel åt bärplockarna.

Thailändska
bärplockare i
Sverige

Foto:
Tomas Forsberg

Ända sedan de thailändska bärplockarna började komma till Sverige har kritik förekommit mot att de utnyttjas av skoningslösa aktörer. Inledningsvis kritiserades de thailändska kvinnorna, bl.a. för att lura sina landsmän på pengar. Idag gäller kritiken bl.a. de höga avgifter som plockarna betalar samt de hårda arbetsvillkor som de arbetar under. Det finns en bild av att de flesta bärplockare återvänder till Thailand svårt skuldsatta. Svenska myndigheter har arbetat med att minska problemen, men det finns fortfarande kryphål för de aktörer som vill utnyttja bärplockare.

Trots detta visar forskningen att bärplockningen är en relativt hållbar hushållsstrategi för thailändska bärplockare. De flesta bärplockare återvänder med mer pengar på fickan än när de kom. Många åker till Sverige upprepade gånger, vissa upp till 15 år, och de är väl medvetna om de förhållanden som råder. De flesta är medelålders familjefäder, som använder pengarna både till konsumtionsvaror i hemlandet och till utbildning för sina barn. Inkomsterna från bärplockning kan således ses som ekonomiska remitteringar som ger hushåll möjlighet att förbättra sina levnadsvillkor samtidigt som de kan fortsätta bedriva det traditionella jordbruket i byn.

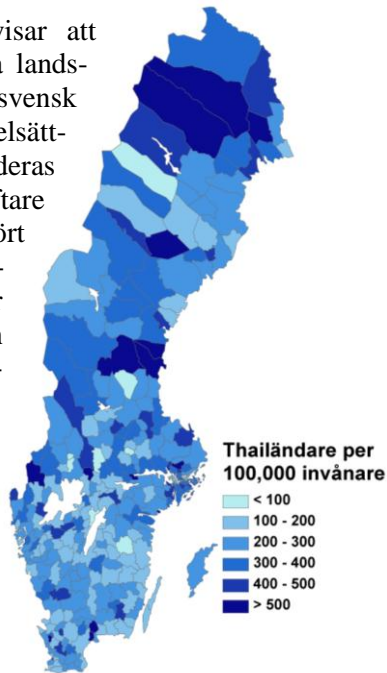
Charlotta Hedberg

Thailändska kvinnor på svensk landsbygd

Antalet thailändare som flyttar till Sverige har ökat årtiondigt det senaste årtiondet, vilket har resulterat i en thailändsk befolkning på omkring 25000 personer idag. Mer än 80 procent av dem är kvinnor och majoriteten har en svensk partner. I det här nyhetsbrevet presenterar vi ett utmärkande drag hos denna grupp, nämligen att thailändare bor på landsbygden i större utsträckning än andra invandrargrupper, vilket våra kartor visar.

I vår studie, som baseras på registerdata och omfattar alla thailändare i Sverige, har vi kommit fram till att en fjärdedel av alla thailändska kvinnor är bosatta på landsbygden, jämfört med 17 % av alla andra utrikesfödda kvinnor. Vidare visar såväl vår regressionsanalys som vår intervjuanalys att thailändska kvinnor på landsbygden oftare bor ihop med en svensk man jämfört med dem som bor i städer, något som också brukar uppmärksammas i olika mediedebatter.

Regressionsanalysen visar att thailändska kvinnor på landsbygden som har en svensk partner har högre sysselsättningsgrad och att deras svenska partner oftare förvärvsarbetar jämfört med i städerna. Thailändska kvinnor arbetar oftare i hotell- och restaurangsektorn liksom inom lokalvård och administration i jämförelse med andra grupper av utrikesfödda kvinnor. Samtidigt är det vanligare att de som bor på landsbygden arbetar inom tillverkningsindustri, särskilt livsmedelsproduktion. Generellt sett kan man säga att thailändska kvinnor är väl integrerade lokalt och ekonomiskt.

Det finns emellertid även andra aspekter som skiljer thailändska kvinnor på landsbygden från dem som bor i städerna. Ett exempel är att det är signifikanta ålderskillnader mellan partners – deras män är ofta mycket äldre. Det finns också ofta stora skillnader i utbildning: thailändska kvinnor på landsbygden tenderar att ha lägre utbildningsnivå, åtminstone formell sådan, än thailändska kvinnor i städerna.

De här skillnaderna skulle egentligen kunna antyda att kvinnorna har en underlägsen position eller är isolerade men i praktiken är situationen för de thailändska kvinnorna betydligt mer mångfacetterad. Våra intervjuer med thailändska kvinnor på landsbygden understryker att den thailändska gruppen hålls samman av aktiva och inkluderande sociala nätverk. Informella nätverk ger socialt stöd och skapar en känsla av sammanhållning för kvinnorna och deras barn.

Utvecklingen av sociala och kulturella organisationer bidrar till att sprida information till den thailändska gruppen. Som ett exempel sprids information om medborgerliga rättigheter via de thailändska tempel som etablerat på landsbygden. Dessutom betonar de thailändska kvinnorna att de får stor hjälp av sina svenska familjer att integreras på landsbygden.

Sammanfattningsvis är thailändska kvinnor en synlig minoritetsgrupp som är socialt och ekonomiskt engagerade på den svenska landsbygden. De kommer därmed att fortsätta göra avtryck på svensk landsbygd.

Karen Haandrikman och Natasha Webster

Möt Dok

För att ge en glimt av en thailändares svenska vardagsliv, presenterar vi här en 'typisk' landsbygdsboende Thaikvinnas historia.

Dok är en fiktiv sammanslagning av de 13 thailändska kvinnor som vi intervjuat i denna studie. Detta är alltså inte någon specifik kvinna som kan identifieras utan en kvinna som många thailändskor kan känna igen sig i. Dok mötte sin man i södra Thailand där hon arbetade i ett litet turistföretag. Efter två år av e-post, telefonsamtal och besök för dem båda i de två länderna, bestämde sig Dok för att flytta till Sverige och bosätta sig på landsbygden hos sin man. Nu har paret ett barn. Dok var nervös inför att flytta till Sverige, men hon träffade snabbt andra thailändska kvinnor i den lilla thailändska mataffären i den närliggande staden. Dok gillar den svenska naturen och tycker att det är lugnt. Men kylan är något som det nästan är omöjligt för henne att anpassa sig till. Hon tycker också att det kan vara för tyst på landet också jämfört med landsbygden i Thailand. På sommaren går hon och fiskar tillsammans med sin svärfar och ibland plockar hon bär som hon säljer för att skicka pengar till sin familj i Thailand.

Dok har fått arbete på en thailändsk restaurang och arbetar där på morgonen så hon kan gå till SFI på eftermiddagen. Men ibland missar hon lektioner på grund av de långa pendlingsavstånden. Ibland arbetar hon i sin makes småföretag med städning och hon hjälper till med diverse uppgifter som behöver göras. Hon har hemlängtan till Thailand och ringer sina föräldrar varje dag. Men mer och mer blir livet i Sverige bättre. Det hjälper att hon och hennes man åker till Thailand en månad varje vinter. Hon stannar ofta en extra månad eller två om det är lugnt i restaurangen och i sin mans företag. Paret planerar att köpa ett hus i hennes hemby där de ska bo under vintrarna när han gått i pension.

Natasha Webster

Projektet är finansierat av forskningsrådet Formas och genomförs av en forskargrupp bestående av:

Professor Gunnel Forsberg (projektledare), Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet; <gunnel.forsberg@humangeo.su.se>

Forskare Karen Haandrikman, Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet, <karen.haandrikman@humangeo.su.se>

Bitr. lectr. FD Charlotta Hedberg, Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet; <charlotta.hedberg@humangeo.su.se>

Docent Ali Najib, Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet; <ali.najib@kultgeog.uu.se>

Docent Susanne Stenbacka, Kulturgeografiska institutionen, Uppsala universitet; <susanne.stenbacka@kultgeog.uu.se>

Doktorand Natasha Webster, Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet, <natasha.webster@humangeo.su.se>

Projektet startade 2009 och kommer att fortgå till 2014.